

Z konferencji rozbrojeniowej w Waszyngtonie

BRONISŁAW D. KULAKOWSKI.

BEZ PISANEJ USTAWY

W projekcie pana Hardinga uderza przedewszystkiem podkreślenie z naciskiem zastrzeżenie, że Stowarzyszenie Narodów nie będzie miało pisanej ustawy.

Ten właśnie szczegół nakazuje nam bardzo poważnie zająć się projektem Prezydenta. Otwiera szeroko wrota dla wzajemnego zaufania. Zważając, gdy będziemy pamiętali o tym, że p. Harding nie chce wcale, aby porozumienie w tej lub innej kwestii obowiązywało narody, które wylały swych przedstawicieli na zjazd Stowarzyszenia. Członkowie narad, zobowiązani są jedynie do przekładania reprezentowanym przez siebie narodom opinii wspólnej Stowarzyszenia.

W tym miejscu pozwól sobie zwrócić uwagę na mało znany szerszy publiczności wpływ handlu na rozwój dobrej wiary i wzajemnego zaufania pomiędzy ludźmi. Wymiana listów, podpis na wkleśtu są dostatecznym zapewnieniem dotrzymania umów. Handel wymaga szybkiego załatwiania transakcji. Mijające interesy zabrania się dzisiaj telegraficznie. Obaj kontrahenci handlowi wychodzą z założenia, że są uczciwymi ludźmi. A tymczasem w stosunkach osiadłych na roli klas zamożnych wszelka transakcja wymagała uprzedniego zbadania stanu majątkowego, tytułu własności itd. kontrahenta, a następnie pisanej umowy, opartej na zastawie nieruchomości własności. Tak samo jest z kontraktami zawieranymi przez państwa — stworzone przez szlachę. Mamy zabawy nieco więcej klasy, cenniejsze przedewszystkiem swój honor, a i inności w sprawach majątkowych nie ufającej s'wu honoru członków własnej klasy, i klasy przekłom, według szlacheckich pojęć oddanej spekulacjom niegodnym z honorem, a jednocześnie wierzącej słowu członka własnej klasy.

Jest tedy logiczny związek pomiędzy „niepisany” ustawami Stowarzyszenia, a „zanadto pisanymi” ustawami Ligi Narodów. Narod amerykański, jako, że nie miał nigdy uprzywilejowanego prawa posiadającej monopol „honori” na więcej przekonania do „umowy między dzentelmanami” niż do pisanych traktatów. Tego rodzaju „dzentelmańska” umowa z Japonią jest trwałszą od „świsłka papieru”, który został rozarty przez Wielkiego Mistrza ostatniego Zakonu Rycerskiego Joannitów, Wilhelma Hohenzollerna.

Jest jeszcze w tym zastrzeżeniu pewna psychologiczna prawda. Zwrócił na nią uwagę przed stu dwudziestu siedmiu laty poseł Amerykański do Wielkiej Brytanii, John Jay. Mało znana to obecnie sprawa. Dzięki jednak wydaniu nowoczesnemu książki syna jego Williama Jay'a z 1842 roku przez Instytut Pokoju Carnegiego odtworzona została także historia samego Johna Jay'a.

W traktacie z dnia 3 września 1783 roku, mocą którego Wielka Brytania uznała Niepodległość Stanów Zjednoczonych, sprawa granicy północno-zachodniej pomiędzy dwoma państwami nie została załatwiona. Przy jednoczesnej lat panowało tam bezprawie zupełne. A jednocześnie z powodu walk Anglii z Francją powstały nieskończone zażegny na ile spraw korespondencji pomiędzy Anglią i Stanami. Sprawa granicy uległa zastrzeżeniu i wojna groziła. Wówczas Prezydent George Washington, chcąc uniknąć wojny, wybrał najlepszego przedstawiciela interesów amerykańskich, Johna Jay'a, byłego sekretarza Stanu, autora „Planu Pokojowego załatwiania zatarłogów międzynarodowych” przedłożonego Kongresowi w 1785 roku. John Jay wyruszył do Anglii i w dniu 19 listopada 1794 roku podpisał pierwszy traktat Ameryki na przyjęciu Konstytucji (Traktat z Francją poprzedził przyjęcie Konstytucji). W traktacie tym ustanowiona była rozjemstwa Komisja do spornych spraw pomiędzy kupcami obu narodów, wynikających z konfliktów morskich. Był to pierwszy w tym rodzaju arbitraż.

Otóż przeprowadzenie pomyślnie traktatu w nadzwyczaj naprężonych stosunkach Jay zawiązywał swej taktyce. Nigdy w czasie rokowań ani sam nie robił, ani od angielskich nie żądał pisanych projektów, wszystko załatwiał ustnie, każdy punkt przyszłego traktatu, gdyż, jak twierdził, przekonał się z doświadczenia, że „ludzie co podpisywali swę nazwisko pod argumentami, rzadko kiedy odwołują się argumenty”. Należy pamiętać o tej pana Jayowej mądrości, zwłaszcza w czasach prądu nowoświatowego.

POLICJA STANOWA W OBRONIE GÓRNIKÓW W COLORADO

Kompanja usiłowała wyrzucić rodziny strajkujących domów kompanijnych

WALSENBERG, Col., 3-go grudnia. — Dowódca policji stanowej pułk Haskell oświadczył dzisiaj, że policja stanowa zapobiegła wyrzuceniu rodzin strajkujących górników węgla z domów kompanijnych. Kompanje węglowe zawiadomiły strajkujących górników, że mają opuścić domy kompanijne, jeżeli nie chcą powrócić do pracy i zagrożenia wyrzuceniem tych górników, którzy nie opórnią domów kompanijnych do 1-go grudnia. W wielu wypadkach strajkujący górnicy obawiając się wyrzucenia z domów powrócili do pracy godząc się na 25 do 30 procent niżki. Kilku górników jednak nie zgodziło się wrócić do pracy na warunkach kompanii i szefi z upoważnieniem sądownym udali się do domów kompanijnych by wyrzucić tych, którzy nie chcą powrócić do pracy. W tej chwili także zawiadomiła policja stanowa złożona z farmerów i zabroniła wyrzucenia na bruk wielu setek rodzin strajkujących. Kompanie odwoływały się do najwyższego sądu ze skargą na policję stanową za przeszkadzanie w czynnościach szeryfów powiatowych. Sprawa budzi wielkie zainteresowanie w kółkach górniczych w południowej Anglii węgla.

TRZESNIENIE ZIEMI WE WŁOSZECH

PARYŻ, 3 grudnia. — Wiadomości otrzymane z Rzymu donoszą, że w mieście Lorego Nowo zostało nawiedzone tak silnym trzęsieniem ziemi, że ludność zmuszona była ratować się ucieczką poza mury miasta.

Organ komunistów angielskich skazany na 2000 funtów szterlingów kary

LONDYN, 3 grudnia. — Sąd londyński skazał dzisiaj organ komunistów angielskich „Daily Herald” na 2000 funtów szterlingów kary za obrazę przywódcy robotniczej partii angielskiej „Thomasa, którego „Daily Herald” nazwał publicznie zdradą interesów partii robotniczej w czasie strajku angielskich górników węgla.

Międzynarodowy trybunał Ligi Narodów zwołany

Formalne otwarcie nastąpi w miesiącu lutym

GENEWA, 2 grudnia. — Liga Narodów rozstała dzisiaj zawiadomienie do członków międzynarodowego trybunału sprawiedliwości, ażeby się zjechali na pierwszą sesję wyznaczoną 10 stycznia 1922 r., której otwarcie nastąpi w pałacu pokoju w Hadze.

Urządnik który nie przyjął podwyżki

BUFFALO, N. J., 3 grudnia. — Arthur Atkinson, urzędnik powiatowy z partii republikańskiej zawiadomił komitet finansowy wydziału superwizorów, że nie przyjmie podwyżki pensji przyznanej mu za czas jego urzędowania. Atkinson pobiera 5000 dolarów rocznie i komitet finansowy podwyższył 500 dol. na rok 1922 a 1000 dol. na rok 1923. Atkinson oświadczył, że został wybrany z pensją 5000 i ją pensja jest zupełnie zadowolony.

Gen. Żeligowski ustępuje ze stanowiska naczelnika Litwy Środkowej

W KOREI ZNOWU GROZI WYBUCH REWOLUCJI PRZECIW JAPONI

Przyczyna grożącej rewolucji jest szeroka amnestja ogłoszona dla niepodległościowców koreańskich

WASZYNGTON, 3 Grudnia. — W kółkach japońskich w Waszyngtonie oczekiwano wiadomości, że otwarcie konferencji rozbrojenowej w Waszyngtonie i morderstwo premiera Japonii Hary, oraz szeroka amnestja, ogłoszona dla niepodległościowców koreańskich przywódców, rewolucji koreańskiej z 1919 roku przebiegających dotychczas w wściegłych japońskich stawy się powodem powstania, ogólnego wzniesia rewolucyjnego w całej Korei, które lada chwila grozi ogólnym wybuchem.

Z póród niepodległościowców koreańskich, którzy zostali wypuszczeni na wolność skutkiem amnestji podpisanej przez cesarza Yoshitoyo z okazji odwołania rządów w ręce księcia, Hirohito następcy tronu został wypuszczony na wolność także Chol Nam Syen, twórca propagandy niepodległości Korei i pierwszy naczelnik tymczasowego rządu koreańskiego, rozbitego przez wojska japońskie w chwili stłumienia rewolucji.

WIEDEN PRZEDSTAWIA SIĘ JAKO RUINA PO PRZEBITYCH ZABURZENIACH

WIEDEN, 2 grudnia. — Środek miasta Wiednia wygląda dzisiaj po wczorajszych zaburzeniach jak gdyby huragan przeszedł przez niego. Zaburzenia wczorajsze były najcięższe od czasu upadku starej monarchii austro-węgierskiej. Wszystkie hotele i sklepy z towarami zbytku i wszystkie wielkie restauracje mieszczące się w śródmieściu zostały kompletnie zniszczone.

W CAŁEJ ROSJI WYBUCHŁA ZNOWU SIŁA ZARAZY TYFUSU

SZCZEGÓLNIE Z WIELKĄ MOCĄ SZERZY SIĘ ZARAZA W OKOLICACH OBIĘTYCH GŁODEM

MOSKWA, 3 Grudnia. — Epidemia tyfusu wybuchła w całej Rosji i szerzy się w zaskarżający sposób w okolicach objętych głodem, szczególnie w okręgu Odessy, Baku, Turkiestanu i okolicach nad Wołgą.

W samej Moskwie jest przeszło 2000 wypadków tyfusu. Kierownik jednego z amerykańskich komitetów ratunkowych w Ufie zachorował na tyfus. Dyrektor amerykańskich komitetów w okolicach nad Wołgą po przeprowadzeniu bliźszych badań nad dotkniętymi epidemii tyfusu, stwierdzając, że wszyscy dotknięci chorobą tyfusu muszą umierać z powodu ogromnego wycieńczenia głodowego i zaniku siły odpornej organizmu.

RZĄDY BOLSZEWICKIE W ROSJI POTRWAJĄ DŁUŻSZY CZAS

NIEMA NADZIEI OBALENIA RZĄDÓW BOLSZEWICKICH—MÓWI AMERYKANIN

NEW YORK, 3 Grudnia. — James Goodrich, były gubernator stanu Indiana, który dopiero co powrócił po przeprowadzeniu badań w Rosji dla Herberta Hoovera w związku z pracami amerykańskiej komisji ratunkowej w wywiadzie z korespondentem Zjednoczonej Prasy oświadczył, że nie widzi możliwości poprawienia się sytuacji w Rosji, jeżeli w Rosji pozostaną nadal te same warunki, jakie istnieją pod rządami bolszewickimi. Co do samych rządów bolszewickich, to pozostaną one dość długo, ponieważ nie ma nadziei na ich obalenie w najbliższej przyszłości.

HACZNOŚĆ! POLACY W BAYONNE HACZNOŚĆ!

W NIEDZIELĘ, DNIA 4-go GRUDNIA, o godzinie 3-ciej po południu odbędzie się

OBCHÓD LISTOPADOWY W GMACHU SZKOŁY PUBLICZNEJ przy Broadway i 26 ulicy.

Wszyscy rodacy proszeni o przybycie na tę uroczystość narodową.

ALJANCI PRZYPOMINAJĄ NIEMCOM TERMIN WYPŁATY

PARYŻ, 3 grudnia. — Międzyaljancka komisja odszkodunkowa wysłała dzisiaj energiczną notę do rządu niemieckiego z przypomnieniem, że następna rata odszkodunkowa musi być zapłaconą w terminie wyznaczonym przez najwyższą radę aliantów.

Burza śnieżowa przerwała zaburzenia w Wiedniu

Paskarze wiedeńscy uciekają za granicę. 174 sklepów, hoteli i wielkich restauracji spłądrowanych i zniszczonych

WIEDNES, 3 grudnia. — Nagła zmiana pogody i powstanie burzy śnieżowej nad Wiedniem spowodowała zakończenie zaburzeń w śródmieściu i pomogli policji do przywrócenia porządku. Wszelki ruch handlowy i przemysłowy w Wiedniu ustał zupełnie. Nawet sklepy żywnościowe zostały pozamykane. Oddziały policji pilnują gmacia gędy i wszystkich wiedeńskich banków.

Skutkiem rozruchów wszyscy lokalni kupcy wyjeżdżają masami z Wiednia, szczególnie do sąsiedniej prowincji rezerwu austriackiej. Przeszło 174 sklepów wielkich, restauracji i hoteli zostało zupełnie zniszczonych w czasie zaburzeń a kilka zostało zrabowanych i mniej lub więcej uszkodzonych.

Przeciwicy prem. Brianda przepowiadają jego upadek w ciągu dwu tygodni

Zarzucają mu, że nie zdoła uzyskać pomocy St. Zjedn.

(Korespondencja K. Modervella do „N. Y. Globe”).

PARYŻ, 3 grudnia. — Premjer Brianda ciężka trudna walka. Opinia publiczna we Francji jest przekonana że nie udało mu się pozyskać pomocy Stanów Zjedn., ponieważ nie zdołał przekonać amerykańskich, że zbliżająca się polityka Francji nie stoi w sprzeczności z planem amerykańskim ograniczenia zbrojeń. W politycznych kółach przewidywa, że upadek gabinetu premjera Brianda nastąpi najdalej w przeciągu dwóch tygodni. Jako przyszłego następcę wymienia byłego prezydenta Poincarre i przewodniczącego parlamentu Peret'a.

Niemcy domagają się rozwiązania komisji kontrolującej rozbrojenia niemieckie

BERLIN, 3 grudnia. — Prasa niemiecka domaga się rozwiązania międzyaljanckiej komisji kontrolującej rozbrojenia Niemiec, ponieważ nie ma nadziei na wypracowanie przez nią umowy, której koszt utrzymania pokrywa rząd niemiecki w sumie 1,125,000 marek rocznie. Prasa niemiecka domaga się rozwiązania komisji z tego powodu, że komisja nadzwyczaj swojej władzy i mieszają się do przemysłu fabrykarskiego. Berlińska „Allgemeine Ztg.” domaga się natychmiastowego wycofania członków międzyaljanckiej komisji, kontrolującej, ponieważ zdaniem nie została sformułowana na zupełnym rozbrojeniu Niemiec.

NOWYM RZĄDĄ LITWY ŚRODKOWEJ ALEKSANDER MEYSZTOWICZ

WYBORY DO SEJMU LITWY ŚRODKOWEJ ODBĘDĄ SIĘ WKRÓTCIE

Wybory odbędą się także w powiatach: lidzkim i brasławskim, zgodnie z życzeniami Naczelnika Państwa

(Specjalna wiadomość do poselstwa polskiego w Waszyngtonie)

WASZYNGTON, 3 Grudnia. — Otrzymałem tutaj przez poselstwo polskie wiadomość donosi, że generał L. Żeligowski ustąpił z zajmowanego stanowiska dotychczasowego naczelnika Litwy Środkowej. Generał Żeligowski zajął ziemie Litwy Środkowej 20 września, 1920 roku, po klęsce zadanej wojskom bolszewickim przez armię polską na froncie Lidy.

Zajęcie Wilna i Litwy Środkowej przez wojska generała Żeligowskiego było przedmiotem długich dyskusji wśród państw Aljancji i przedmiotem energicznych protestów ze strony rządu litewskiego, który uważał te ziemie za swoje własne.

Według wiadomości otrzymanych przez poselstwo polskie w Waszyngtonie, naczelnikiem rządu Litwy Środkowej na miejsce ustępującego generała Żeligowskiego został mianowany Aleksander Meysztoewicz, były członek rosyjskiej rady państwa, który w początkach wojny wschodniej ogłosił deklarację w imieniu kół posłów polskich w Dumie rosyjskiej, że kół polskie w Dumie rosyjskiej wyraża sympatie dla sprawy aliantów.

WYBORY DO SEJMU LITWY ŚRODKOWEJ ODBĘDĄ SIĘ WKRÓTCIE.

W celu ostatecznego załatwienia sprawy Litwy Środkowej zgodnie z planem podanym przez Radę Ligi Narodów na całym obszarze Litwy Środkowej, mają się odbyć w tym miesiącu wybory do sejmiku Litwy Środkowej, który ma zdecydować, czy Litwa Środkowa ma być przyłączona do Polski, czy do Litwy.

WYBORY ODBĘDĄ SIĘ TAKŻE W POWIATACH: LIDZKIM I BRASŁAWSKIM, WCIĘLONYCH DO POLSKI

Wybory mają odbyć się także w powiatach: Lidzkim i Brasławskim, jakkolwiek powiaty zostały wcielone przez sejm polski do Rzeczypospolitej Polskiej. Rozszerzenie wyborów do sejmiku Litwy Środkowej na powiaty Brasławski, jest zwycięstwem Naczelnika Państwa, który sprzeciwiał się uwłaceniu sejmiku polskiego o wcieleniu powiatów Brasławskiego i Lidzkiego do Polski jako terytoriów będących częściami ziem Litwy Środkowej.

WYBORY W LITWIE ŚRODKOWEJ ODBĘDĄ SIĘ NA ZASADZIE POLSKIEJ ORDYNACJI WYBORCZEJ

Wybory do sejmiku Litwy Środkowej, które zdecydowały o przysługiwaniu Litwy Środkowej, odbędą się na podstawie polskiego prawa wyborczego, powszechnego, tajnego, równego i stonkowego. W ostatnich dniach listopada sejm polski zgłosił, że rozszerzy wybory także na powiaty Brasławski i Lidzki, które uchwalił sejm zostały wcielone do Polski. Utworzenie generała Żeligowskiego z Litwy Środkowej na poselstwo za dowód, że Polska nie ma zamiaru wyrażania żadnego wpływu na wynik wyborów i pragnie tylko, aby ludność Litwy Środkowej i sąsiednich powiatów, wyraziła swobodnie swoją wolę samostanowienia o sobie, zgodnie z obietnicą daną tej ludności przez Naczelnika Państwa, w kwietniu 1919 roku, po wypędzeniu bolszewików z Wilna.

Polska jest przekonana, że wybory w Litwie Środkowej wypadną na korzyść Polski.

DZISIAJ! WIELKI WIEC DZISIAJ!

PARAFIAN KOŚCIOŁA ŚW. STANISŁAWA na 7-ej ulicy, przeciw ks. I. Błdydzyce odbędzie się

W DOMU NARODOWYM na 8-ej ulicy w New Yorku.

W NIEDZIELĘ 4-go GRUDNIA, O GODZ. 2 PO POŁ.

Sprawy ważne i decydujące. — Komitet przedłoży rezolucję.

Wszyscy sympatycy naszej sprawy proszeni są o przybycie.

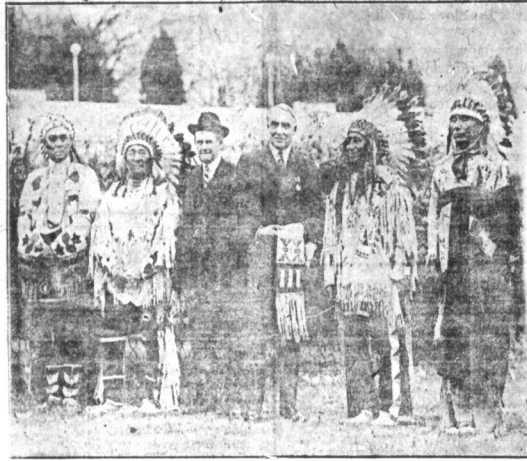
TYGODNIOWA KRONIKA ILLUSTROWANA

„Bruno” antyprohibicjonista. — „Bruno” towarzyszy założyciel amerykańskiego ruchu wojennego, zajął się z nim i dźwierzęczy udział w dyskusjach o rozbrojeniu. Z powyższej ryciny można wnioskować, iż jest przeciwnik prohibicji, choć widać nie było.

Nowe dla Paryża. — Paryżanki uwielbiają nowe, a więc muszą parzankiem pokazać, że 4 one coś potrafią. Panny Daire Serrenson i Anna Kahlé — w strojach nie dylt kobiecych u dały się do Paryża, by tam zaimponować, czem New York bogaty.

Indianie u prezydenta. — W uroczystości pogrzebowej, baziennego bohatera brała udział delegacja Indian, która na grobie głębia wiener w imieniu „czarnych”. Prezydent Harding przyjął Flenty Gossa, wodza szczepu Crow i otrzymał od niego cenny podarek.

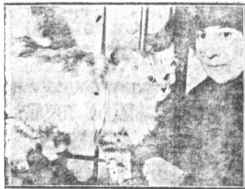
Venice (Kalifornia) jest właścicielką osła. Szczęśliwie acz głupie to zwierzę jest 36 cali wysokie. — Żyje zupełnie majstra, zgadza się w posłachach z panną Fay, która go w każdą niedzielę kąpie w wannie familijnej.

Waika o palmę. — Zimmerman, członek klubu sportowego w Syracuse, traci równowagę w decydującej chwili, napadnięty przez gracza Lutha Darmoutha.

prześlawni Wandy Hawley w stroju uszytym według mody z roku 1885. Włosy różnie kręcone według mody ówczesnej. Z biegiem czasu moda odaliła się znacznie od tego stylu.

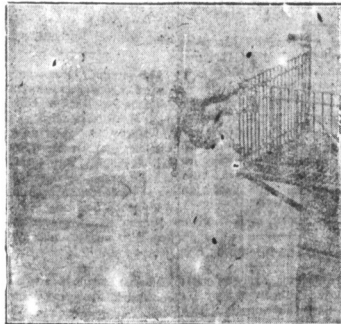

na zdumienie nie robiły mu żadnych trudności, gdyż uważają go za „pożdanego”.

Paul A. Snyder — kupił w Anglii kota, za którego zapłacił dwa tysiące dolarów. Pożądany ten i nigranci karmi się śmietaną i serem. Władze

prześlawni Dorothea Corton — zdobyła 1000 dolarów z przyjaciółmi, iż odjechała pieszo pod 62 z Los Angeles do New Yorku w 60 dniach. Władziny ich jak bławują w drodze. Corton i jego siostra wygrali 1000 dolarów, za które sprawili sobie „good time” w New Yorku.

Karkołomna sztuka. — Alfred Dow robitnik — próbuje dy ilustracji ganku ratunkowego jest dość mocna. Gank ten znajduje się na trzydziestym piętrze drapacza chmur w New Yorku. Widok przedstawiający się z tej wysokości jest wspaniały. Możecie się przekonać.

Z życia Ramzena III. — Na pylonie świątyni Ramzena III widzimy go podczas łowów. Główny ten pylon jest częścią świątyni Ramzena III, wybudowanej w roku 1500 przed Chrystusem.

Też osobistość. — Panna Sarah Wilson z Chicago wróciła z podróży po Europie e-krętem „Paris”. Panna Wilson posiada najpiękniejsze nogi — za wszystkich pasażerów tego okrętu. Też coś.

Słynny kompozytor. — Słynny kompozytor Vincent d'Indy przyjeżdża do New Yorku z Paryża i będzie dyrygował nowojorską orkiestrą symfoniczną.

Armia fotografów. — Armia fotografów należących do sztabu pism nowojorskich — dzień w dzień atakuje aparatem fotograficznym na konferencje rozbrojeniową w Waszyngtonie. Oni zawsze znajdują ciś dekawego dla swoich pism. Fotografów rozbicie niepo-robim — powiedział senator Hughes.

Wizyta marszałek Foen. — W wizycie marszałek Foen, obecnie należy i medal honorowy, udzielony mu przez Narodowe Towarzystwo Pacew Suchołom, który wręczyła mu dziewczyna wydelegowana przez towarzystwo.

Sekretarz Hughes. — Sekretarz stanu Charles Evans Hughes, przewodniczący delegacji amerykańskiej i konferencji rozbrojeniowej w drodze.

